

УДК 338.2

THE INFLUENCE OF INTELLECTUAL CAPITAL ON THE ADOPTION AND IMPLEMENTATION OF MANAGEMENT DECISIONS

ВПЛИВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА ПРИЙНЯТТЯ Й РЕАЛІЗАЦІЮ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Bosak A.O / Босак А.О.

*PhD in economic sciences, Associate Professor / к.е.н., доц.
ORCID: 000-0002-2944-2166*

Puhach A.I. / Пугач А.І.

*postgraduate student / аспірант
ORCID: 0009-0006-0627-8507*

Vankovych L.Ya. / Ванькович Л.Я.

*PhD in economic sciences, Associate Professor / к.е.н., доц.
ORCID: 0000-0001-8776-8511*

*Lviv Polytechnic National University,
Lviv, S.Bandery, 12*

*Національний університет «Львівська політехніка»,
м. Львів, вул. С.Бандери, 12*

Анотація. Метою дослідження є характеристика особливостей інтелектуального капіталу та його окремих елементів в системі управління підприємствами. Встановлено, що інвестування в інтелектуальний капітал, що базується на комерціалізації інтелектуальної власності, має стратегічне значення для підвищення продуктивності та конкурентних переваг організацій. Перехід до економіки знань і акцент на людський фактор стають вирішальними для забезпечення успіху підприємств на міжнародному рівні. Розвиток інтелектуального капіталу та його ефективне використання вкрай важливі для сталого розвитку та досягнення довгострокових цілей підприємств у сучасному швидкозмінному світі. Виокремлено особливості впливу інтелектуального капіталу на прийняття й реалізацію управлінських рішень на підприємстві.

Ключові слова: підприємство, безпека, інтелектуальний капітал, воєнний стан, людський капітал, структура капіталу.

Abstract. The purpose of the study is to characterize the features of intellectual capital and its individual elements in the enterprise management system. It has been established that investing in intellectual capital, based on the commercialization of intellectual property, is of strategic importance for increasing the productivity and competitive advantages of organizations. The transition to a knowledge economy and the emphasis on the human factor are becoming crucial for ensuring the success of enterprises at the international level. The development of intellectual capital and its effective use are extremely important for sustainable development and achieving long-term goals of enterprises in the modern rapidly changing world. The features of the influence of intellectual capital on the adoption and implementation of management decisions at the enterprise are highlighted.

Key words: enterprise, security, intellectual capital, martial law, human capital, capital structure.

Вступ.

У сучасному етапі розвитку України інтелектуальний капітал виступає ключовим чинником економічного прогресу, відіграючи роль стратегічного

ресурсу та економічної сили країни. Економічна стабільність розвинених націй залежить від впровадження новітніх науково-технічних розробок та передових технологій. Це ставить перед Україною й підприємствами в цілому, важливі завдання зміцнення науково-освітньої та інноваційної конкурентоспроможності та ефективного використання інтелектуального капіталу для забезпечення економічної безпеки. Усунення технологічного відставання країни від світових лідерів стає ще актуальнішим через деструктивні фактори, які створюють потенційні та реальні загрози. Серед них – девальвація морально-духовних цінностей, зниження купівельної спроможності, погіршення якості життя, повільне реформування науки та освіти, а також затримки в створенні національної інноваційної системи. Розвиток національної економіки потребує формулювання та реалізації державної політики, орієнтованої на розробку і використання інтелектуального капіталу для протидії загрозам та підтримку культурно-духовного та освітнього фундаменту країни. Поки що не розроблена національна стратегія розвитку науки, що зумовлює низьку інноваційну активність та відставання у впровадженні сучасних організаційних форм і методів.

Важливі аспекти управління сучасним підприємством, розкривалися в працях таких вчених О. Ареф'єва, Т. Васильців, В. Геєць, З. Герасимчук, Л. Гнилицька, З. Живко, В. Засанський, О. Захаров, О. Іляш, С. Кавун, М. Камлик, Г. Козаченко, М. Криштанович, О. Куриліна, О. Ляшенко, В. Мартинюк, О. Силкін, І. Мойсеєнко, Т. Момот, В. Мунтіян, Г. Пастернак-Таранушенко, А. Штангрет та інші. Однак низка теорій і концепцій щодо врахування інтелектуального капіталу та його окремих елементів в системі управління підприємствами, досі залишаються не розкритими повною мірою, що й зумовило вибір даної тематики, її актуальність.

Основний текст.

інтелектуальний капітал підвищує ефективність підприємства. Коли підприємство ефективно використовує свій структурний капітал, такий як оптимізовані процеси та передові технології, вона оптимізує операції та знижує

витрати. Людський капітал також відіграє роль; Добре навчені та висококваліфіковані співробітники можуть виконувати свої завдання швидше та з меншою кількістю помилок, тим самим підвищуючи загальну ефективність роботи [1-3]. Такий подвійний вплив на ефективність може значно підвищити прибутковість підприємства та його конкурентоспроможність на ринку. Інтелектуальний капітал також відіграє вирішальну роль у побудові репутації та лояльності клієнтів. Реляційний капітал, який включає відносини підприємства зі своїми клієнтами та іншими зацікавленими сторонами, може призвести до підвищення довіри та лояльності. Підприємства, які інвестують у побудову та підтримку міцних відносин, з більшою ймовірністю отримають повторні замовлення та позитивні рекомендації. Цей аспект інтелектуального капіталу може бути суттєвим нематеріальним активом, який робить значний внесок у ринкову вартість підприємства та його конкурентне позиціонування [4-6].

Зрештою, інтелектуальний капітал життєво важливий для ухвалення стратегічних рішень та лідерства на підприємстві. Маючи міцну основу знань та досвіду, лідери можуть приймати обґрунтованіші стратегічні рішення, що відповідають довгостроковим цілям. Цей стратегічний потенціал дозволяє підприємствам більш ефективно орієнтуватися на складних ринках та в нормативному середовищі, забезпечуючи їм успіх як у короткостроковій, так і довгостроковій перспективі. Насамкінець зазначимо, що інтелектуальний капітал — це не просто корисний актив, а й найважливіша основа сталого успіху та конкурентоспроможності підприємства. Воно сприяє інноваціям, підвищує операційну ефективність, зміцнює репутацію та лояльність клієнтів, а також є основою ефективного стратегічного управління. Таким чином, підприємства, які культивують та використовують свій інтелектуальний капітал, набувають значної переваги у досягненні своїх бізнес-цілей (табл.1).

Таблиця 1 - Вплив інтелектуального капіталу на прийняття й реалізацію управлінських рішень на підприємстві

Людський капітал		
Навчання та професійний розвиток працівників забезпечують зростання їх компетенцій, що впливає на якість прийняття управлінських рішень	Залучення працівників до інноваційних процесів сприяє розробці нових ідей та рішень, що підвищує ефективність роботи підприємства	Висока мотивація та лояльність працівників позитивно впливають на атмосферу в колективі та ефективність виконання управлінських завдань
Структурний капітал		
Розвинуті системи збору, зберігання та обробки інформації дозволяють ефективно управляти даними, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень	Чітка та ефективна структура управління дозволяє оптимізувати процеси та спростити прийняття рішень	Сильна корпоративна культура підтримує цінності та норми поведінки, які сприяють ефективній взаємодії всередині компанії та з зовнішнім середовищем
Взаємозв'язки з клієнтами		
Ефективне управління відносинами допомагає краще зрозуміти потреби клієнтів та адаптувати продукти чи послуги під їх запити	Мережеві інтеракції	Розбудова сильного бренду та позитивної корпоративної репутації збільшує довіру та лояльність клієнтів, що важливо для довгострокового успіху підприємства

Авторська розробка

Висновки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що основою для позитивного розвитку підприємств є інвестування в інтелектуальний капітал, що базується на комерціалізації інтелектуальної власності та нематеріальних активів. Людський капітал залишається пріоритетом, а розширення використання інтелектуальної праці та розвиток середнього класу набувають стратегічного значення. Таким чином, майбутнє українського господарського комплексу має бути зосереджене на прискореному розвитку, збереженні та нарощуванні інтелектуального капіталу, його репродукції та ефективному використанні.

Було розглянуто вплив інтелектуального капіталу на прийняття й реалізацію управлінських рішень на підприємстві за видами інтелектуального капіталу.

Література:

1. Anderson N, Potočnik K, Zhou J Innovation and creativity in organizations: a state-of-the-science re-view, prospective commentary, and guiding framework. *Journal of Management* 40 2014, (5): 1297-1333.
2. Battisti M, Deakins D The relationship between dynamic capabilities, the firm's resource base and performance in a post-disaster environment. *International Small Business Journal* 35 2017, (1): 78-98.
3. Panchenko, V., Ivanova, R., Viunyk, O., Androshchuk, I., & Guk, O. Forming a methodological approach to the management system of innovative activities at enterprises in conditions of economic development. *Journal of Business Economics and Management*, 23(5), 2022, 1155–1169.
4. Britchenko, I., Filyppova, S., Niekrasova, L., Chukurna, O., Vazov, R. The evaluation efficiency system of the sustainable development strategy of the enterprise in the decentralization conditions. *Economic Studies Journal*, 1, 2022: 118-138.
5. Bueno E, Paz Salmador M, Rodríguez Ó. The role of social capital in today's economy: empirical evidence and proposal of a new model of intellectual capital. *Journal of Intellectual Capital*, 2004 (4): 556-574.
6. Sylkin, O., Shtangret, A., Ogirko, O., & Melnikov, A. Assessing the financial security of the engineering enterprises as preconditions of the application of anti-crisis management: Practical aspect. *Business and Economic Horizons (BEH)*, 14 (4), 2018, 926–940.

Статтю відправлено: 26.02.2025

© Босак А.О., Пугач А.І., Ванькович Л.Я.